

HANDLING BAG ORD

Samlet strategi til forebyggelse og bekæmpelse
af seksuelt misbrug af børn

REGERINGEN Maj 2011

HANDLING BAG ORD

Samlet strategi til forebyggelse og bekæmpelse
af seksuelt misbrug af børn

Handling bag ord

Samlet strategi til forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn

1. NY SAMLET STRATEGI	4
2. DEN HIDTIDIGE INDSATS – HANDLING BAG ORD	5
3. FOREBYGGELSE – JO TIDLIGERE, JO BEDRE	6
3.1. Den forebyggende indsats i forhold til det krænkede barn	
3.2. Den forebyggende indsats i forhold til krænkeren	
4. HÅNTERING AF MISTANKE – BARNET I CENTRUM	13
4.1. Indsatsen i forhold til det krænkede barn	
4.2. Indsatsen i forhold til krænkeren	
5. EFTERVÆRNET – EN TRYGGERE FREMTID	25
5.1. Efterværnet i forhold til det krænkede barn	
5.2. Efterværnet i forhold til krænkeren	
6. INTERNATIONALT SAMARBEJDE	32

1. Ny samlet strategi

Det er svært at finde ord for den krænkelse og det tillidsbrud, som opleves af børn, der udsættes for seksuelle overgreb. Den psykiske belastning, som følger af overgrebene, kan ikke undgå at sætte varige spor hos det seksuelt misbrugte barn, og overgangen til voksenlivet kan derfor være meget svær. Der er med andre ord stor risiko for, at overgrebene vil følge barnet resten af livet. Derfor er det så afgørende, at barnet sikres den rigtige behandling fra begyndelsen.

Principielt set må den overordnede målsætning naturligvis være, at ingen børn udsættes for seksuelle overgreb. Samtlige myndigheder, organisationer og fagpersoner, som er involveret i forebyggelsen og bekæmpelsen af seksuelt misbrug af børn, gør allerede en meget stor og engageret indsats på området – men det er ikke ensbetydende med, at indsatsen ikke kan blive bedre.

Regeringen vil med denne strategi fastlægge de overordnede fokusområder for indsatsen til forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn. Hensigten med strategien er at samle op på de mange tiltag, som er iværksat med afsæt i regeringens handlingsplan fra 2003, og at sammenfatte de overordnede principper og målsætninger for myndighedernes indsats på området for på den måde at sætte rammerne for det fremtidige arbejde.

Regeringen vil i samarbejde med landets kommuner, regioner og andre relevante aktører arbejde hårdt for at nå strategiens mål om færre seksuelle overgreb mod børn, bedre forebyggelse, styrket myndighedssamarbejde og mere solid viden som grundlag for en målrettet indsats. Det er i de enkelte afsnit angivet, hvilke ministerier der har ansvaret for at gennemføre de konkrete initiativer og følge op på indsatsen inden for de udpegede fokusområder.

Strategien er udarbejdet på grundlag af et tæt samarbejde med bl.a. en lang række frivillige organisationer mv., og det skal sikres, at de forskellige aktører også inddrages i det fremadrettede arbejde på området. Regeringen nedsætter derfor en bredt sammensat følgegruppe med deltagelse af de involverede myndigheder og relevante organisationer, der på regelmæssige statusmøder vil få mulighed for at følge arbejdet med gennemførelsen af strategien og drøfte eventuelle nye initiativer.

2. Den hidtidige indsats – handling bag ord

Indsatsen mod seksuelt misbrug af børn har lige siden regeringens tiltræden i 2001 været et meget højt prioriteret indsatsområde – og regeringen har i den grad sat handling bag sine ord. Der er således taget en lang række lovgivningsmæssige og administrative initiativer for yderligere at styrke såvel den sociale og forebyggende indsats som den strafferetlige og politimæssige indsats mod seksuelt misbrug af børn.

Initiativerne omfatter bl.a.:

- Markante strafsækærpelser for seksuelle overgreb mod børn (2002 og 2008)
- Handlungsplan om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn (2003)
- Udtrykkelig hjemmel til brug af videoafhøring som bevis (2003)
- Indførelse af børneattestordning (2005)
- Udvikling og indførelse af børnepornofilter (2005)
- Kampagne mod børnesexturisme (2008)
- Nedsættelse af tværministerielt kontaktudvalg til bekæmpelse af it-relaterede seksuelle krænkelser af børn (2009)
- Iværksættelse af revision af straffelovens sædelighedskapitel (2009)
- Specialfunktioner i sygehusvæsenet på området (2009-10)
- Task force vedrørende hjælp til ofre for misbrug (2010)
- Løbende styrkelse af SISO – Videnscenteret for Sociale Indsatser ved Seksuelle Overgreb mod børn – og opjustering af den økonomiske støtte til centeret

Handlungsplanen fra 2003 om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn, der indeholder en lang række konkrete initiativer til styrkelse af indsatsen på området, udgør fortsat den overordnede ramme for myndighedsindsatsen på de centrale indsatsområder, og mange af regeringens konkrete tiltag i perioden fra 2003 og frem til nu er taget med afsæt i handlungsplanen.

Regeringen lægger stor vægt på, at der arbejdes videre med de utallige gode tiltag, som allerede er iværksat gennem de senere år, og at de involverede myndigheder fortsætter det velfungerende samarbejde med de mange øvrige erfarne og engagerede aktører på området. Formålet med denne strategi er derfor at samle op på de mange iværksatte tiltag og fastlægge de overordnede fokusområder for indsatsen til forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn. Strategien sammenfatter således de overordnede principper for myndighedernes indsats på området og fastsætter på den måde rammerne for det fremtidige arbejde. Strategien vil samtidig kunne danne afsæt for nye tiltag på området.

Strategien sætter fokus på *forebyggelsen* af seksuelt misbrug af børn, *håndteringen* af en opstået mistanke om seksuelle overgreb og *efterværnet*, som skal imødegå de negative følgevirkninger i forhold til det krænkede barn og medvirke til at sikre, at krænkeren ikke begår nye overgreb.

3. Forebyggelse – jo tidligere, jo bedre

Principielt set må den overordnede målsætning være, at ingen børn udsættes for seksuelle overgreb. Betydningen af en tidlig forebyggende indsats kan derfor ikke overvurderes. Der skal sættes massivt ind, før overgrebet overhovedet finder sted – både i forhold til barnet og over for den mulige krænker.

3.1. Den forebyggende indsats i forhold til barnet

Ansvar for et seksuelt overgreb kan naturligvis ikke ligge hos barnet – det er aldrig barnets skyld. Men det er muligt at styrke det enkelte barns modstandskraft og derved medvirke til at sætte barnet i stand til bedre at sætte grænser og modstå seksuelt krænkende adfærd fra en voksen.

Der skal således i de kommende år sættes yderligere fokus på styrkelse af børns modstandskraft. Børn skal hjælpes til at sætte grænser, og de skal derfor lære om empati og seksualitet, ligesom børn skal oplyses om hjælpemuligheder i tilfælde af seksuelle overgreb. Forældrene har i sagens natur et centralt ansvar for at sikre deres børn en tryk opvækst, men også andre personer, der har fast og jævnlig kontakt til børnene, kan være med til at sikre, at børnene klædes på til at håndtere spørgsmål om seksualitet.

En succesfuld indsats til forebyggelse af seksuelt misbrug af børn forudsætter, at tabuerne på området nedbrydes. Det er derfor nødvendigt, at der gøres op med berøringsangsten over for seksuelle overgreb mod børn, og at der sættes ord på problemerne, så børn og voksne ikke er bange for at tale åbent om emnet. Det gælder ikke mindst i forhold til personer, der i kraft af deres profession oplever konkrete tilfælde af seksuelt misbrug, herunder f.eks. kommunale sagsbehandlere, lærere, pædagoger og politibetjente. Også de lokale ledelser, f.eks. i de kommunale og regionale institutioner på både social- og sundhedsområdet, kan spille en væsentlig rolle for at styrke åbenheden og aftabusere området. Regeringen opfordrer derfor til, at der lokalt arbejdes med området på ledelsesmæssigt niveau i de enkelte kommuner.

Institutionsmiljøer og trivsel

Fokus på institutionsmiljø

Miljøet i institutioner, hvor børn færdes i hverdagen, kan have stor betydning for forebyggelsen af seksuelle overgreb. Et lukket miljø, hvor medarbejderne f.eks. har berøringsangst i forhold til seksuelt misbrug af børn og andet omsorgssvigt, øger således risikoen for, at der begås overgreb i institutionen, eller at medarbejderne ikke opdager eller reagerer på overgreb i hjemmet. Især på institutioner, hvor børn og unge er anbragt, kan der være en særlig stor risiko for overgreb også børnene imellem, fordi der er tale om børn, der har været udsat for massive omsorgssvigt. Miljøet i disse institutioner mv. skal derfor give plads til åben dialog, refleksion, forskellighed, selvkritik og gensidig kritik. (Undervisningsministeriet og Socialministeriet)

Fokus på undervisningsmiljø

Undervisningsmiljøet på skoler og andre uddannelsessteder skal fremme deltagernes muligheder for udvikling og læring. Skoler og uddannelsesinstitutioner opfordres til at have et beredskab, som bidrager til at opdage eventuelle problemer, og en handlingsplan, hvis der opstår mistanke om overgreb mod børn. (Undervisningsministeriet)

Undervisning og uddannelse

Måltrettet og tidssvarende seksualundervisning

Med revisionen af folkeskolens Fælles Mål 2009 er de nationalt bindende mål og indholdsbeskrivelser for folkeskolens obligatoriske seksualundervisning blevet fagligt styrket, og der er sket en tidssvarende præcisering af kravene til undervisningens indhold. Eleverne skal bl.a. opnå erkendelse af egne grænser og forståelse for andres, og undervisningen skal i enhver henseende bidrage til, at eleverne udvikler forudsætninger for, at de i fællesskab med andre og hver for sig kan tage kritisk stilling og handle for at fremme egen og andres sundhed, herunder også seksuel sundhed. Det er centralt, at seksualundervisningen knyttes til elevernes egne oplevelser, erfaringer og begreber, som er forskellige og i en stadig udvikling. Det er samtidig væsentligt, at folkeskolens seksualundervisning tilrettelægges i samarbejde med forældrene og/eller de øvrige primære personer i den enkelte elevs hverdag med henblik på at styrke de unges handlekompetencer, så de bedre er i stand til at sætte grænser, undgå risikoadfærd, uønskede seksuelle erfaringer og seksuelle overgreb. (Undervisningsministeriet)

Ekspertgruppe til forbedring af seksualundervisningen

Undervisningsministeriet har i juni 2010 nedsat en ekspertgruppe om folkeskolens seksualundervisning med deltagelse af interessenter og aktører på området, der skal medvirke til udarbejdelsen af materiale målrettet lærere, skoleledelse og skolebestyrelse, som kan understøtte organisering og tilrettelæggelse af undervisningen. Ekspertgruppens arbejde forventes afsluttet i skoleåret 2010/2011. (Undervisningsministeriet)

Udvikling af undervisningsmateriale

Regeringen har – sammen med partierne bag satspuljeaftalen for 2009 – iværksat et initiativ om udvikling og afprøvning af undervisningsmateriale om børns læring om grænser, empati og seksualitet målrettet fagpersoner, som arbejder med anbragte børn. Formålet med initiativet, der løber videre i 2011, er at skaffe viden om, hvad der er virksomt, når man i praksis skal lære udsatte børn og børn med handicap i forskellige aldre og med forskellige individuelle problemstillinger om grænser, empati og seksualitet med henblik på at forebygge seksuelle overgreb børn imellem samt give børn information om hjælpemuligheder i tilfælde af seksuelle overgreb. Undervisningsmaterialet omhandler børn og unge, der er anbragt uden for eget hjem, herunder børn og unge med handicap, idet disse grupper i særlig grad er i risiko for at blive udsat for seksuelle overgreb. (Socialministeriet)

Uddannelse af pædagoger, lærere, socialrådgivere og sundhedsplejersker

Uddannelserne til henholdsvis pædagog, lærer, socialrådgiver og sundhedsplejerske skal fortsat sikre, at kommende lærere og pædagoger mv. får kendskab til de særlige forhold, der gør sig gældende i relation til udsatte børn, herunder forebyggelse af og indikationer på seksuelle overgreb på børn og andre omsorgssvigt. (Undervisningsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Livet i cyberspace

Danske børn og unge er digitale indfødte og lever en stadigt større del af deres liv i cyberspace. En undersøgelse viser, at næsten en tredjedel af alle unge mellem 12 og 18 år bruger mere end 2 timer om dagen på sociale netværkstjenester. Samtidig bliver de unge netbrugere yngre og yngre – selv blandt de 9-10-årige har hver fjerde en profil på internettet.

Undervisning i folkeskolen

Internettet giver børn mulighed for at dele deres tanker og interesser med andre børn med samme interesser. Men børns færden på internettet indebærer samtidig en række udfordringer, idet børnene risikerer at blive udsat for ubehagelige oplevelser som f.eks. hjemmesider med seksuelt krænkende indhold eller opsøgende kontakt fra unge og voksne, som har seksuelle bagtanker med kontakten (grooming mv.). Folkeskolen skal understøtte, at eleverne tilegner sig tidssvarende kompetencer til at kunne begå sig og passe på sig selv – og hinanden – i cyberspace. Undervisningsministeriet har med udgivelsen af et faghæfte om it- og medievaner i folkeskolen i 2010 sat fokus på, at folkeskolens elever skal lære at vurdere konsekvenserne af at eksponere sig selv på nettet. Eleverne skal bl.a. lære at begå sig i sammenhænge, hvor samtalepartnerens identitet og hensigt kan være uvis, samt at vurdere konsekvensen af at eksponere forskellige former for ytringer i det globale offentlige rum, som internettet udgør. (Undervisningsministeriet)

Tidssvarende undervisningsmateriale

Nutidens børn og unge gør som digitale indfødte i høj grad brug af internettets mange muligheder, og det er en udfordring at følge med i de unges adfærd i cyberspace. Det er således nødvendigt løbende at sikre tidssvarende undervisningsmateriale til brug for undervisningen bl.a. i folkeskolen. Derfor har Undervisningsministeriet (Danmarks IT-Center for Uddannelse og Forskning (UNI-C)), Medierådet for Børn og Unge samt Videnskabsministeriet (IT- og Telestyrelsen) samarbejdet om at udarbejde materialer til brug for folkeskolens undervisning i webetik. Undervisningsmaterialet, der skal inspirere lærere til at undervise i it-sikkerhed og webetik på de danske skoler, rummer både forslag til undervisningsforløb og gode råd til børn og unge. Materialet er udformet i samarbejde med lærere og skolebibliotekarer, der har den pædagogiske indsigt og kontakt med børnene. (Undervisningsministeriet og Videnskabsministeriet)

Oplysningskampagner

Jo flere børn, som er fortrolige med sikker færden på internettet, jo færre vil blive udsat for it-relaterede seksuelle krænkelser. Videnskabsministeriet vil derfor også fremover – i samarbejde med den private sektor, relevante organisationer og andre offentlige myndigheder – gennemføre årlige, landsdækkende kampagner med henblik på at gøre børn mere fortrolige med informationssikkerhed. Netsikker nul-kampagnerne vil ruste børnene til at begå sig mere sikkert på internettet og vil bl.a. indeholde råd om, hvordan børn selv kan være med til at forhindre, at der sker unødigt skade, når de bevæger sig rundt på nettet. (Videnskabsministeriet)

3.2. Den forebyggende indsats i forhold til mulige krænkerere

De fleste personer, der begår seksuelle overgreb eller udviser seksuelt krænkende adfærd, ved godt, at de gør noget forkert, og ønsker derfor at ændre eller kontrollere deres tanker og adfærd. Men de vil typisk have brug for hjælp.

Unge og voksne, som har seksuelle fantasier om børn eller udviser seksuelt krænkende adfærd, skal have adgang til hjælp i form af behandling. Der er samtidig behov for, at myndighederne beskytter børn ved at skærme dem fra dømt sædelighedsforbrydere.

Undersøgelser fra andre lande peger på, at op mod en tredjedel af kendte overgreb er begået af unge under 18 år, ligesom op mod halvdelen af voksne krænkerere har rapporteret om afvigende seksuelle interesser fra tidlig ungdom.

En væsentlig del af det forebyggende arbejde i forhold til seksuelle overgreb bør derfor rette sig mod denne særlige gruppe. Ved en tidlig indsats kan man forebygge, at nogle unge udvikler sig til at blive seksuelle krænkerere som voksne, ligesom man kan påvirke personlighedsudviklingen hos de unge.

Undervisning og rådgivning

Målrettet og tidssvarende seksualundervisning

Også i forhold til den forebyggende indsats mod mulige krænkerere må der tages et opgør med tavsheden. Øget åbenhed vil kunne give personer, som har seksuelle fantasier om børn, modet til at søge hjælp i stedet for at føre tankerne ud i livet. Eleverne i folkeskolen skal bl.a. opnå erkendelse af egne grænser og forståelse for andres, og undervisningen skal i enhver henseende bidrage til, at eleverne udvikler forudsætninger for, at de i fællesskab med andre og hver for sig kan tage kritisk stilling og handle for at fremme egen og andres sundhed, herunder også seksuel sundhed. (Undervisningsministeriet)

Telefonrådgivning

Personer med seksuel interesse for børn kan genvinde kontrollen over de seksuelle tanker og fantasier. Men de skal have mulighed for at bede om og få hjælp til at bearbejde de årsager, der ligger til grund for trangen – inden det er for sent. Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil afsætte midler til en informationskampagne om mulighederne for at modtage sexologisk rådgivning med henblik på, at potentielle krænkerere søger rådgivning og behandling. Konkret kan midlerne anvendes til at udbrede kendskabet til www.brydcirken.dk, der bl.a. har til formål at informere om, hvor man kan få hjælp, hvis man har seksuelle tanker og fantasier om børn. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Gratis kommunal rådgivning

Kommunerne er efter serviceloven forpligtet til at yde forældre, børn og unge gratis rådgivning til løsning af vanskeligheder i familien. Rådgivningen skal kunne gives anonymt, og den enkelte kommune skal være opsøgende i sit arbejde med at tilbyde rådgivningen. (Socialministeriet)

Børneattestordningen

Arbejdsgruppe om børneattestordningen

Regeringen indførte i 2005 den såkaldte børneattestordning, som forpligter myndigheder, institutioner, virksomheder og foreninger mv. til at indhente en børneattest, inden de ansætter eller beskæftiger personer, der som led i udførelsen af deres opgaver skal have direkte kontakt med børn under 15 år. Børneattesten er et udtræk fra Kriminalregisteret, der viser, om en person er straffet efter de bestemmelser i straffeloven, som vedrører seksuelle forhold til børn under 15 år. Regeringen har løbende fokus på at sikre en effektiv og tidssvarende børneattestordning. I 2010 nedsatte regeringen en tværministeriel arbejdsgruppe, der skal se på børneattestordningen og særligt se på, hvordan man sikrer en hensigtsmæssig afgrænsning af den personkreds og de institutioner, som er omfattet af ordningen. Arbejdsgruppen forventes at afslutte sit arbejde inden sommeren 2011. (Kulturministeriet)

Revision af børneattestvejledninger

De fagfolk, der i praksis i foreninger og institutioner mv. skal anvende reglerne om indhentelse af børneattester, skal have nem adgang til letlæselig information om ordningen. I forbindelse med den nedsatte arbejdsgruppe om børneattestordningen vil regeringen iværksætte en revision af de eksisterende ministerielle vejledninger om indhentelse af børneattester, så det sikres, at vejledningerne fungerer som et konkret praktisk værktøj i arbejdet med at indhente børneattester og derved medvirker til at forebygge krænkelse af børn i foreninger og institutioner mv. (Kulturministeriet)

Særligt om internettet

Børnepornofilteret

Udbuddet af børnepornografisk materiale på nettet og trafikken på de ulovlige hjemmesider har været stigende i takt med den generelle udvikling i brugen af internettet. På den baggrund iværksatte Rigspolitiet i 2005 det danske børnepornofilter, som er udviklet af Rigspolitiet, Red Barnet og TDC. Filteret blokerer for adgang til internetadresser, der indeholder børnepornografisk materiale, og anvendes i dag af alle større danske internetudbydere. Formålet med filteret er således bl.a. at vanskeliggøre adgangen til de sider, der indeholder børnepornografisk materiale, og dermed reducere besøgstallet på siderne. Børnepornofilteret har været et meget nyttigt element i indsatsen på området, og den danske model udbredes for tiden til flere andre europæiske lande. Det er derfor afgørende, at de danske myndigheder følger med udviklingen og løbende sikrer, at indsatsen på området fortsat er tidssvarende og effektiv, og at der i den forbindelse også sættes yderligere fokus på at få slettet indholdet på de ulovlige hjemmesider. (Justitsministeriet)

Indsatsen mod grooming

Begrebet grooming dækker over den manipulation og bearbejdelse af barnet, der typisk sker op til et seksuelt overgreb. En seksuel krænker giver sig ofte god tid til at opbygge det nødvendige kendskab til barnet og til at opnå barnets tillid. Krænkeren kan på den måde få en meget stor betydning i barnets liv, og det er nødvendigt at forstå denne proces for at kunne stoppe seksuelle overgreb. Red Barnet arbejder løbende med at bekæmpe grooming af børn, herunder ikke mindst på internettet, ved bl.a. at forsøge at udbrede kendskabet til groomingprocessen, der leder op til mulige seksuelle overgreb mod børn. Socialministeriet har for at opretholde og fortsætte dette arbejde bevilget 2 mio. kr. årligt som en permanent bevilling til Red Barnet. (Socialministeriet)

Styrket samarbejde med betalingstjenester

Rigspolitiet har allerede etableret et velfungerende samarbejde med alle større danske internetudbydere om blokering af hjemmesider som led i børnepornofilteret. Der skal hele tiden arbejdes hen imod at gøre det så besværligt som muligt at få adgang til børneporno på internettet. Rigspolitiet vil derfor undersøge, om der kan indledes et samarbejde med udbydere af betalingstjenester på internettet med henblik på at sikre, at hjemmesider, der distribuerer børnepornografisk materiale mod betaling, ikke kan modtage disse betalings-tjenester. (Justitsministeriet)

4. Håndtering af mistanke – barnet i centrum

Mistanken om, at et barn udsættes for seksuelle overgreb eller seksuelt krænkende adfærd, opstår typisk hos personer, der har fast og jævnlig kontakt med barnet, og som derfor bemærker eventuelle ændringer i barnets opførsel. Det kan f.eks. være barnets forældre, pædagoger eller lærere mv.

Regeringen lægger derfor vægt på, at der i de kommende år arbejdes videre med at sikre en aktiv indsats fra pædagoger, lærere, tandlæger, praktiserende læger og andre fagpersoner, som har regelmæssig kontakt med børn. Der skal være fokus på at identificere tegn på omsorgssvigt og seksuelle overgreb – og der skal reageres hurtigt og professionelt, når mistanken opstår.

I denne forbindelse bør der særligt ses på, hvorledes samarbejdet og koordinationen mellem de forskellige involverede myndigheder kan tilrettelægges mest muligt effektivt og samtidig mest muligt skånsomt for barnet.

4.1. Indsatsen i forhold til barnet

Børns og unges problemer skal opfanges så tidligt som muligt. Det gælder ikke mindst i forhold til børn, som udsættes for seksuelle overgreb, hvor det samtidig er afgørende, at de professionelle aktører og myndighederne sætter ind med det samme – med en samlet og koordineret indsats.

Det er i den forbindelse helt afgørende, at der centralt og ledelsesmæssigt i de involverede myndigheder er fokus på at sikre en helhedsorienteret indsats, således at organisatoriske barrierer mv. ikke står i vejen for arbejdet.

Det er samtidig afgørende, at barnet er i centrum for de tiltag, som tages, og for den samlede indsats, der iværksættes i forhold til barnet, barnets familie og den mulige krænkelse, når der opstår mistanke om seksuelle overgreb.

Barnets reform

Regeringen har allerede med barnets reform, der trådte i kraft den 1. januar 2011, sikret fokus på en tidlig indsats, trygge rammer, barnets tarv og kvalitet i indsatsen.

Det understreges således med reformen, at indsatsen over for det enkelte barn altid skal tilrettelægges med et klart formål, der tager afsæt i barnets eller den unges behov. Det er centrale principper i reformen, at alle børn skal have mulighed for nære og omsorgsfulde relationer, og at barnets bedste altid skal være i centrum for indsatsen, der skal målrettes barnets udvikling og trivsel.

Derudover indebærer reformen styrket fokus på kvaliteten i den indsats, der gives. Den støtte, der iværksættes, skal således være af en sådan kvalitet, at barnet eller den unge udvikler sig og får opfyldt sine behov for nære, stabile relationer til voksne, opbygning af sociale relationer og netværk, skolegang, sundhed, trivsel og forberedelse til et selvstændigt voksenliv.

Tidlig opsporing

Det er afgørende, at seksuelt misbrug af børn opfanges så tidligt som muligt, og at der sættes ind med det samme.

Personer, der yder offentlig tjeneste eller hverv har pligt til at underrette den kommunale forvaltning, hvis de bliver bekendt med et barn eller en ung, som kan have behov for særlig støtte, herunder ved mistanke om seksuelle overgreb.

Derudover gælder det generelt, at alle der får kendskab til et barn eller en ung, som fra forældrenes eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling, eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen.

Undersøgelser peger imidlertid på, at der ikke altid foretages en underretning, når et barn eller en ung kan have behov for særlig støtte. Det kan bl.a. skyldes uklarhed i forhold til reglerne om underretningspligt, herunder en misforståelse om, at der først kan foretages en underretning, når der foreligger helt klare og veldokumenterede tegn på, at et barn f.eks. er udsat for seksuelt misbrug.

Hvis der ikke underrettes, kan det imidlertid have alvorlige konsekvenser for barnet eller den unge, som har behov for, at der gribes ind og tilbydes særlig støtte. Det gælder ikke mindst i tilfælde, hvor børn udsættes for seksuelle overgreb.

Præcisering af skærpet underretningspligt

Socialministeriet iværksatte forud for barnets reform en udredning af indsatsen på børneområdet, der bl.a. viste tegn på, at fagpersoner i nogle situationer vælger at afstå fra at samarbejde, fordi de ikke tør indgå i konkrete faglige diskussioner om et barn af frygt for at bryde deres tavshedspligt. Følgerne heraf kan være, at der ikke sættes ind i tide, så problemerne forværres. Den tidlige forebyggende indsats er afgørende, hvis der skal gribes ind, før udsatte børns og unges problemer vokser sig store og bliver endnu mere vanskelige at håndtere. Det er derfor vigtigt, at fagpersoner, som gennem deres arbejde får kendskab til eller formodning om, at et barn f.eks. udsættes for seksuelle overgreb, underretter kommunen herom. Regeringen har derfor med barnets reform præciseret den skærpede underretningspligt for offentligt ansatte, så det tydeligt fremgår, at man skal underrette ved mistanke om overgreb. (Socialministeriet)

Ny vejledning om forebyggende sundhedsydelse

Den kommunale sundhedstjeneste har med sin løbende kontakt med den enkelte familie særlige muligheder for at opdage omsorgssvigt. Sundhedsstyrelsen har netop udsendt en ny vejledning om forebyggende sundhedsydelse til børn og unge. Den kommunale sundhedstjeneste skal efter vejledningen lave lokale retningslinjer for, hvad sundhedsplejersker og læger skal gøre ved mistanke om omsorgssvigt, herunder seksuelt misbrug af børn. Vejledningen kan bruges som opslagsværk med konkrete råd og værktøjer for kommunens sundhedstjeneste og for praktiserende læger. Den nye vejledning giver en god anledning til at revidere arbejdsgangene i sundhedstjenesten og til at sætte fokus på samarbejdet på tværs af sektorer og forskellige fagpersoner. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Specialevejledninger i pædiatri og psykiatri

Sundhedsstyrelsen har som led i specialeplanlægningen for sygehusvæsenet udsendt specialevejledninger i pædiatri og psykiatri, hvori indsatsen på området er fastsat som højt specialiserede funktioner inden for specialerne pædiatri og psykiatri. Der stilles generelt en række krav, som skal være opfyldt i forbindelse med varetagelse af en specialfunktion. Sundhedsstyrelsen har godkendt tre hospitaler i henholdsvis pædiatri og psykiatri til at varetage specialefunktionerne. I specialet pædiatri er således fastlagt en højt specialiseret funktion for seksuelt misbrugte børn og mistanke herom i samarbejde med retsmedicin. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Kurser for fagpersoner om seksuelle overgreb

Som en del af Socialministeriets faste kursus-katalog til medarbejdere på børne- og ungeområdet udbydes kurser i sager om overgreb. Kurset omhandler børns og unges signaler på overgreb, beskyttelsesfaktorer, behandlingsmuligheder, korrekt håndtering af sager, samt hvilke faglige, organisatoriske og personlige barrierer der kan være i arbejdet med børn, som har været udsat for overgreb, herunder tabuiseringens betydning for tidlig opsporing og håndtering. Kurset henvender sig bredt til fagpersoner på børne- og ungeområdet, der kommer i kontakt med børn og unge, som kan være udsat for eller i risiko for fysisk, psykisk vold eller seksuelle overgreb. Det drejer sig f.eks. om sagsbehandlere, ledere og medarbejdere i dag- og døgninstitutioner, skoleledere og lærere samt sundhedsplejersker, psykologer og ansatte på børneafdelinger. (Socialministeriet)

Styrket myndighedssamarbejde

De enkelte kommuner skal føre generelt tilsyn med de forhold, som børn i kommunen lever under. Derudover skal en kommune, der bliver bekendt med, at et barn f.eks. på grund af seksuelle overgreb kan have behov for særlig støtte, undersøge barnets forhold. Kommunen skal herefter – hvis barnet måtte have behov for en sådan særlig støtte – udarbejde en handleplan for den indsats, som barnet vurderes at have behov for.

Det er vigtigt, at der ved mistanke om eller konstatering af seksuelle overgreb mod et barn med det samme sættes ind med en samlet og koordineret indsats fra myndighedernes side, som sætter barnet i centrum.

Sager om seksuelt misbrug af børn vil typisk involvere flere forskellige myndigheder, og der er behov for at styrke rammerne for det tværsektorielle samarbejde ved at udvikle en tværfaglig behandlingsmodel i Danmark.

Opgør med misforstået tavshedspligt

Fagpersoner vælger i nogle situationer ikke at indgå i konkrete faglige diskussioner om et barn af frygt for at bryde deres tavshedspligt. Der er brug for et opgør med denne misforståede tavshedspligt, som i visse tilfælde medfører en tilsidesættelse af barnets tarv. Regeringen har derfor med barnets reform – udover en præcision af den skærpede underretningspligt for fagfolk – udvidet adgangen til udveksling af oplysninger om børns og unges rent private forhold. Fagfolk i kommunens forskellige sektorer har nu mulighed for på et meget tidligt tidspunkt sammen at drøfte en bekymring om et barn med henblik på at afklare, hvorvidt der bør foretages en underretning til kommunens socialforvaltning. For at sikre en god indføring i de nye regler og muligheder er der udarbejdet vejledningsmateriale, som er direkte målrettet fagpersoner på børneområdet. (Socialministeriet)

Kommunale beredskaber

Kommunerne har siden 2007 været forpligtet til at udarbejde en sammenhængende børnepolitik med fokus på at sætte ind med en tidlig indsats. Nogle kommuner har i den forbindelse gode erfaringer med, at der i børnepolitikken indgår en beredskabsplan for, hvordan forvaltningen skal handle, når de får en indberetning om mistanke om seksuelle overgreb mod et barn. Uden en beredskabsplan kan vigtig tid gå tabt i forhold til indsatsen over for barnet, ligesom et manglende beredskab kan skabe utryghed hos de fagpersoner, som skal foretage indberetning til kommunen. Det nationale videnscenter for Sociale Indsatser ved Seksuelle Overgreb mod børn (SISO) yder gratis konsulentbistand til kommunerne i forbindelse med udformning og implementering af beredskaber med henblik på at forebygge og håndtere sager om seksuelle overgreb mod børn. Regeringen har løbende styrket SISO's arbejde og vil fortsat have stor fokus på området med henblik på at fremme, at der i samtlige landets kommuner etableres et beredskab til håndtering af mistanke om seksuelle overgreb mod børn. Beredskaberne bør bl.a. indeholde klare anvisninger om handling, kompetence og kommandoveje. (Socialministeriet)

Lokale samarbejdsmodeller

Der findes i Danmark allerede flere lokale samarbejdsmodeller, som medvirker til at sikre en koordineret og helhedsorienteret indsats. Team for Seksuelt Misbrugte Børn (SMB) på Rigshospitalet (Region Hovedstaden), der blev oprettet som et projekt i 2001, er forankret i sundhedssektoren og tilbyder individuel behandling og gruppebehandling til børn, som har været udsat for seksuelle overgreb. Tilbuddet, der primært har fokus på bearbejdning af den akutte krise i forhold til det seksuelle overgreb for barnet og dets familie/nærmeste omsorgspersoner, er baseret på et tæt samarbejde mellem børnelæge, sygeplejerske, psykolog og socialrådgiver. Center for Børn udsat for Overgreb (CBO), der blev etableret i 2007 på Skejby Sygehus (Region Midtjylland), er det første af sin art i landet, hvor børn i alderen 0-15 år kan få foretaget både børnelægeundersøgelse, videoafhøring af politiet, retsmedicinsk undersøgelse samt få psykolog- og socialrådgiverhjælp. CBO modtager børn og familier, hvor der er mistanke om fysisk eller seksuelt overgreb mod barnet, og hvor der er behov for lægelig og/eller retsmedicinsk undersøgelse eller videoafhøring ved politiet. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Voldtægtscentre

Der er otte centre for voldtægts ofre i Danmark, som alle er forankret regionalt i sygehusregi. På centrene er der specialuddannet personale, f.eks. læger, sygeplejersker og psykologer (kun nogle centre), som tager sig af voldtægts ofrene og eventuelt pårørende. Voldtægtscentrene henvender sig til unge og voksne (fra 12 eller 15 år), som har været udsat for voldtægt eller et seksuelt overgreb. Visse af centrene tilbyder rådgivning også i forhold til overgreb, der er sket for længere tid siden. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Udvikling af tværfaglig/tværasektoriel samarbejdsmodel (børnehusmodel)

En sag om seksuelt misbrug af børn vil typisk involvere flere forskellige myndigheder, herunder de sociale myndigheder, sundhedsvæsenet og politiet. Der kan derfor være behov for at styrke rammerne for det tværasektorielle samarbejde med henblik på at sikre, at barnet hele tiden er i centrum for den samlede myndighedsindsats. Der skal i den forbindelse være fokus på tværfaglighed, samarbejde samt hjælp til ofrene og deres familie. Der er som nævnt bl.a. på Center for Børn udsat for Overgreb (CBO) på Skejby Sygehus og Team for Seksuelt Misbrugte Børn (SMB) på Rigshospitalet udviklet modeller, som giver klare og hensigtsmæssige rammer for det lokale samarbejde mellem sundhedsvæsenet, kommunen og politiet. Erfaringerne fra disse modeller kan indgå i overvejelserne om hensigtsmæssige modeller for det tværasektorielle samarbejde mellem sundhedsvæsenet, kommuner og politiet i andre dele af landet. Regeringen vil iværksætte et projekt med nedsættelse af en arbejdsgruppe (forankret i Sundhedsstyrelsen), som skal udarbejde anbefalinger om modeller, der kan styrke det tværasektorielle og tværfaglige samarbejde i Danmark. Etableringen af et sådant projekt vil indgå i satspuljeforhandlingerne for 2012. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Socialministeriet og Justitsministeriet)

Styrket koordinering i den enkelte kommune

Sager om seksuelt misbrug af børn kan have altødelæggende konsekvenser for det krænkede barn og barnets familie, og det er uacceptabelt, hvis sagerne ikke håndteres med den fornødne alvor. Derfor er det centralt, at fagpersoner omkring barnet og familien har kendskab til, hvordan sådanne sager håndteres hensigtsmæssigt. SISO tilbyder gratis konsulentbistand til kommunerne i at udarbejde beredskaber for håndteringen af sager om seksuelle overgreb, så de relevante fagpersoner og sektorer i kommunen kender til deres ansvar og opgaver og ved, hvordan der skal handles i en konkret sag. (Socialministeriet)

Styrket koordinering mellem kommuner

Der er i de senere år gennemført en generel styrkelse af myndighedssamarbejdet om indsatsen mod seksuelt misbrug af børn. Der ses imidlertid fortsat med jævne mellemrum sager, hvor en kommune i forbindelse med en families fraflytning ikke får videregivet de foreliggende oplysninger om omsorgssvigt eller mistanke om seksuelt misbrug mv. til den nye opholdskommune. Socialministeriet vil derfor i foråret 2011 udsende informationsmateriale til kommunerne om reglerne for mellemkommunal underretningspligt. (Socialministeriet)

Styrket koordinering mellem myndigheder

Sager om seksuelle overgreb mod børn involverer ofte flere myndigheder. Derfor er det nødvendigt, at de involverede myndigheder koordinerer deres indsats, samarbejder om indsatsen og er bekendt med hinandens opgaver og ansvar. For at sikre dette vil SISO undervise på Politiskolen om seksuelle overgreb mod børn og informere om, hvilke opgaver de sociale myndigheder varetager i sådanne sager. Samtidig medvirker SISO til, at koordinering med politiet indgår som en del af de kommunale beredskaber. (Socialministeriet)

Barnet i centrum

Det er som nævnt afgørende, at barnet er i centrum for den samlede indsats, der iværksættes i forhold til det krænkede barn, barnets familie og krænkeren, når der opstår mistanke om seksuelle overgreb.

Det betyder bl.a., at de involverede myndigheder har ansvaret for, at den meget alvorlige og komplekse sagsbehandling i videst muligt omfang tilrettelægges ud fra hensynet til barnet. Det er samtidig afgørende, at barnets familie inddrages i forløbet med henblik på at kunne yde støtte til barnet.

Fravigelse fra krav om forældresamtykke

Myndighederne skal altid i sager, hvor børn og unge har problemer, i videst muligt omfang søge at samarbejde med forældrene, der i langt de fleste tilfælde vil barnets bedste. Der kan imidlertid være tilfælde, hvor hensynet til forældrene udgør en barriere for en hurtig indsats og måske endda støder sammen med hensynet til barnet. I de tilfælde, hvor der er en modsætning mellem barnets og forældrenes interesser, skal det sikres, at det er barnets behov, der er i centrum. Regeringen har derfor med barnets reform gjort det muligt for kommunerne at foretage en undersøgelse af barnets forhold uden først at skulle indhente samtykke fra forældremyndighedsindehaverne. Undersøgelsen skal stadig foretages under inddragelse af barnets forældre i videst muligt omfang. (Socialministeriet)

Barnet i straffesagen

Afhøring af barnet i en sag om seksuelt misbrug vil ofte være afgørende for efterforskningen og strafforfølgningen af krænkeren.

Det er imidlertid samtidig afgørende, at straffesagen tilrettelægges på en sådan måde, at processen bliver så skånsom som muligt for det krænkede barn. Regeringen indførte i 2003 udtrykkelig hjemmel til, at videoafhøring af børn kan anvendes som bevis i straffesagen, og der har generelt været gode erfaringer med ordningen, som bl.a. omfatter særligt uddannede videoafhørere hos politiet og særlige videoafhøringslokaler.

Videoafhøring som bevis

Det er i dag udgangspunktet, at videoafhøring kan benyttes som bevis under domsforhandlingen, hvis der er tale om afhøring af et barn på 12 år eller derunder. Der kan dog foreligge særlige omstændigheder, herunder barnets udvikling og psykiske tilstand, der bevirker, at videoafhøring af ældre børn kan anvendes som bevis. Der kan f.eks. være tale om tilfælde, hvor barnet i særlig grad er traumatiseret på grund af forbrydelsens grovhed eller karakter. Justitsministeriet vil sikre, at politiet og anklagemyndigheden er fuldt opmærksomme på muligheden for at anvende videoafhøring som bevis under straffesagen også i sager, hvor barnet er over 12 år, og hvor særlige omstændigheder gør sig gældende. (Justitsministeriet)

Uddannelse

Der er behov for at nedbryde tabuerne om seksuelt misbrug af børn og gøre op med berøringsangsten over for at sætte ind, når der foreligger en mistanke om seksuelle overgreb.

Der skal derfor sættes målrettet ind i forbindelse med uddannelse, efteruddannelse, kurser og vejledningsmateriale rettet mod skoler, institutioner, plejeforældre, kommunale socialrådgivere mv. Formålet er at oplyse om børns og unges tegn og signaler på seksuelle overgreb for at skærpe opmærksomheden og igangsætte dialog med henblik på forebyggelse af seksuelle overgreb og sikre en kvalificeret håndtering af sager, hvor børn udsættes for seksuelle overgreb.

Uddannelse af pædagoger, lærere, socialrådgivere og sundhedsplejersker

Uddannelserne til henholdsvis pædagog, lærer, socialrådgiver og sundhedsplejerske skal fortsat sikre, at kommende lærere og pædagoger mv. får kendskab til de særlige forhold, der gør sig gældende i relation til udsatte børn, herunder identifikation af tegn og signaler på seksuelle overgreb på børn og handlemuligheder ved mistanke om sådanne overgreb. Der skal i den forbindelse bl.a. sættes fokus på det tværprofessionelle samarbejde for at sikre en tidlig og sammenhængende indsats. (Undervisningsministeriet og Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Efteruddannelse

Som en del af Socialministeriets faste kursuskatalog til medarbejdere på børne- og ungeområdet udbydes kurser i sager om overgreb. Kurset omhandler børns og unges signaler på overgreb, beskyttelsesfaktorer, behandlingsmuligheder, korrekt håndtering af sager, samt hvilke faglige, organisatoriske og personlige barrierer der kan være i arbejdet med børn, som har været udsat for overgreb, herunder tabuiseringens betydning for tidlig opsporing og håndtering. Kurset henvender sig bredt til fagpersoner på børne- og ungeområdet, der kommer i kontakt med børn og unge, som kan være udsat for eller i risiko for fysisk, psykisk vold eller seksuelle overgreb. (Socialministeriet)

Efteruddannelse af pædagoger

Regeringen har sammen med forligspartierne bag aftalen om udmøntning af midler til de videregående uddannelser 2010-12 afsat 11 mio. kr. årligt i den anførte periode til efteruddannelse af pædagoger inden for området udsatte børn og unge. (Undervisningsministeriet)

Videnssamling og -deling

Videnscenter for seksuelt misbrugte børn

Videnscenteret, der blev oprettet i 2001, er en del af Team for Seksuelt Misbrugte Børn (SMB) på Rigshospitalet og har bl.a. til opgave at indsamle viden om, forske i behandling af samt rådgive myndigheder vedrørende behandling af seksuelt misbrug af børn. Formålet er at sikre den videre forskning og metode- og modeludvikling med hensyn til bl.a. udredning og behandling af seksuelt misbrugte børn. Formålet er også at sikre, at der i regi af videnscenteret fortsat landsdækkende sker formidling af viden og metoder og undervisning af fagpersonale i kommuner og regioner (sundhedspersonale, socialforvaltninger, skoler og institutioner mv.) samt organisationer mv. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Videnscenter for udsatte børn og unge

Regeringen har sammen med forligspartierne bag aftalen om udmøntning af midler til de videregående uddannelser 2010-2012 afsat 3 mio. kr. årligt i den anførte periode til etablering af et videnscenter for udsatte børn og unge. Videnscenteret, der forankres på en eller flere professionshøjskoler, har til formål at bidrage til forskning og udvikling vedrørende udsatte børn og unge samt skabe og formidle systematisk viden på centrale områder vedrørende udsatte børn og unge. (Undervisningsministeriet)

Nationalt videnscenter

Det nationale videnscenter for Sociale Indsatser ved Seksuelle Overgreb mod børn (SISO) yder gratis konsulentbistand til kommunerne til udformning og implementering af beredskaber med henblik på at forebygge og håndtere sager om seksuelle overgreb mod børn. Derudover har SISO en telefonrådgivning, hvor borgere og fagfolk mv. kan henvende sig og få rådgivning ved mistanke om seksuelle overgreb. SISO varetager endelig en generel videnscenterfunktion, hvor SISO systematisk afsøger den aktuelt bedste viden om seksuelle overgreb mod børn, herunder om forebyggelse, og formidler denne viden til praksisfeltet på børneområdet. Regeringen har løbende styrket SISO's arbejde og lægger stor vægt på, at der i de kommende år arbejdes videre med vidensdeling og udbredelse af SISO's beredskabsplaner. (Socialministeriet)

4.2. Indsatsen i forhold til krænkeren

Regeringen har lige siden sin tiltræden i 2001 været meget optaget af at styrke indsatsen til forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn, og der er ikke mindst i forhold til det strafferetlige værn taget en lang række initiativer i de senere år.

Samtidig prioriterer politiet og anklagemyndigheden sager om seksuelt misbrug af børn meget højt for at sikre en effektiv og konsekvent retshåndhævelse og strafforfølgning. Særligt i forhold til indsatsen mod udbredelse af børneporno på internettet er Danmark blevet et foregangsland, og det danske børnepornofilter udbredes for tiden til flere andre europæiske lande.

Myndighedssamarbejdet

Styrket koordinering

Samarbejdet mellem kommunerne og politiet er vigtigt i sager, hvor der er mistanke om seksuelle overgreb mod et barn – ikke mindst i forhold til den formodede krænker. De sociale myndigheder vil typisk starte en socialsag for at sikre den fornødne støtte til barnet og familien, mens politiet starter en straffesag med henblik på at strafforfølge krænkeren. Det er i den forbindelse afgørende, at der i kommunerne og politiet sikres den fornødne ledelsesmæssige forankring med henblik på at imødegå organisatoriske eller faglige barrierer. Politiet og kommunerne skal derfor i de lokalråd, som blev oprettet i forbindelse med politireformen, løbende drøfte den generelle håndtering af sager om seksuelt misbrug af børn med henblik på at udvikle og forbedre myndighedssamarbejdet, herunder eventuelt ved indgåelse af lokale samarbejdsaftaler. (Justitsministeriet)

Strafforfølgning

Revision af straffelovens sædelighedskapitel

Straffelovens kapitel 24 om forbrydelser mod kønssædeligheden indeholder en række forskellige bestemmelser, som har til formål dels at beskytte mænds og kvinders adgang til selv at bestemme, hvem de vil stå i seksuelt forhold til, dels at beskytte børn og unge og visse særlig udsatte personer mod seksuelle overgreb. Regeringen er meget optaget af at sikre, at straffelovens bestemmelser om sædelighedsforbrydelser er udformet sådan, at de afspejler et nutidigt menneske- og samfundssyn, og at straffniveaue for de forskellige forbrydelser ud fra en nutidig opfattelse afspejler grovheden og karakteren af lovovertrædelserne. Straffelovrådet foretager for tiden en generel gennemgang af straffelovens kapitel 24 henblik på at vurdere, om der bl.a. i lyset af de enkelte bestemmelsers anvendelse i praksis er grundlag for at foretage ændringer i bestemmelsernes udformning, og om der er behov for særlige initiativer vedrørende straffastsættelsen navnlig for de groveste sædelighedsforbrydelser. Straffelovrådet forventes at afslutte sit arbejde inden for ca. et år. Justitsministeriet vil hurtigst muligt herefter tage initiativ til eventuel ny lovgivning på området. (Justitsministeriet)

Forældresamtykke til legemsundersøgelse

Der kan ikke uden samtykke foretages legemsundersøgelse af en person, som ikke er mistænkt. Den forurettede i en sædelighedssag vil typisk give samtykke til en legemsundersøgelse, men i sager om seksuelle overgreb på børn vil barnet ikke selvstændigt kunne give samtykke til indgrebet. Der må derfor som udgangspunkt indhentes samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, hvilket kan give anledning til en interessekonflikt i sager, hvor det er forældremyndighedsindehaveren eller dennes ægtefælle, kæreste, familiemedlem mv., der mistænkes for overgreb på barnet. I tilfælde, hvor der er risiko for en interessekonflikt mellem barnet og forældremyndighedsindehaveren, er det derfor afgørende, at der – afhængigt af sagens karakter – enten sker forelæggelse for kommunens børne- og ungeudvalg med henblik på anbringelse til undersøgelse efter servicelovens regler eller beskikkes en ad hoc værge for barnet, som vil kunne give samtykke til en undersøgelse. Rigsadvokaten vil på den baggrund sikre, at anklagemyndigheden er fuldt opmærksom på at anvende disse muligheder i tilfælde, hvor forældremyndighedsindehaverens interesser kan være i konflikt med barnets. (Justitsministeriet)

Den incestmistænkte forælder

Det følger af sundhedsloven, at en forældremyndighedsindehavers adgang til aktindsigt i en mindreårige patientjournal mv. kan begrænses, i det omfang forældremyndighedsindehaverens interesse i at blive gjort bekendt med oplysningerne findes at burde vige for afgørende hensyn til den mindreårige. Der er således ikke udtrykkelig hjemmel til at afslå aktindsigt til en incestmistænkt forælder af hensyn til opklaring og forfølgning af strafbare handlinger. Den krænkende forælder skal kunne strafforfølges på lige fod med andre seksuelle krænkere og bør ikke have særlig adgang til at tilpasse sin forklaring til omstændigheder, som måtte fremgå af barnets patientjournal. Regeringen vil derfor fremsætte lovforslag om ændring af sundhedsloven, så forældre kan nægtes aktindsigt af hensyn til forebyggelse, opklaring og forfølgning af straffelovsovertrædelser. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Efterforskning på internettet

Internettet har medført en lang række nye muligheder for kommunikation, underholdning og etablering af sociale netværk. Udbredelsen af internettet har imidlertid samtidig indebåret, at der er blevet lettere spil for visse typer kriminelle.

Internettet har således navnlig haft betydning for udbredelsen af børnepornografisk materiale, ligesom voksne, der har seksuelle fantasier om børn, har fundet nye måder at opsøge børn på.

Dynamisk og tidssvarende politiindsats

Politiets indsats mod it-kriminalitet har i de senere år været et prioriteret indsatsområde, og den særlige efterforskningsekspertise på området er samlet i Nationalt IT-efterforskningsscenter i Rigspolitiet (NITEC). Politiets efterforskningsmæssige indsats mod it-relaterede overgreb mod børn omfatter både traditionel bagudrettet efterforskning, hvor man formoder, at et strafbart forhold allerede er begået, og en mere offensiv (proaktiv) efterforskning af sager på området, hvor politiet søger at spille en aktiv rolle på internettet. Det er vigtigt, at politiet løbende følger udviklingen på området, herunder den tekniske udvikling, med henblik på at sikre en tidssvarende og offensiv indsats, der imødegår de nye udfordringer, som måtte opstå. (Justitsministeriet)

Offeridentifikation

Dansk politi har et tæt samarbejde med andre landes politimyndigheder om bekæmpelse af it-relaterede overgreb mod børn og involveres jævnligt i konkrete efterforskninger, hvor udenlandske politimyndigheder f.eks. har mistanke om, at børnepornografisk materiale er fremstillet i eller distribueret fra Danmark. Politiet har således bl.a. behandlet en konkret sag, hvor man fra udlandet har modtaget børnepornografiske film, der er optaget her i landet, men hvor man ikke umiddelbart kunne konstatere identiteten på krænkeren eller det krænkede barn. Politiet iværksatte i sagen i samarbejde med andre relevante myndigheder et omfattende arbejde for at finde frem til det krænkede barn for at sikre barnet den nødvendige støtte og for at stille krænkeren til regnskab. Krænkeren – barnets far – blev idømt 10 års fængsel for flere års omfattende misbrug. Politiet vil søge at få etableret et mere struktureret samarbejde med andre relevante myndigheder (skoler og kommuner mv.) med henblik på at sikre et effektivt beredskab i sager, hvor der er behov for hurtig identifikation af et ukendt dansk barn, der udsættes for seksuelle overgreb. (Justitsministeriet)

Unge krænkere

Spørgsmålet om børns og unges andel i seksuelle overgreb mod andre børn har i de seneste år haft stigende bevågenhed hos professionelle og i medierne både i udlandet og herhjemme. Undersøgelser fra andre lande peger således på, at op mod en tredjedel af kendte overgreb er begået af unge under 18 år, ligesom op mod halvdelen af voksne krænkere har rapporteret om afvigende seksuelle interesser fra tidlig ungdom.

Afhøring af unge krænkere

Regeringen indførte i 2003 udtrykkelig hjemmel til, at videoafhøring af børn kan anvendes som bevis, og der har generelt været gode erfaringer med ordningen, som bl.a. omfatter særligt uddannede videoafhørere hos politiet og særlige videoafhøringslokaler. De uddannede videoafhørere har opnået helt særlige kompetencer inden for afhøring af børn i sager om seksuelt misbrug af børn, og det skal sikres, at der også i forbindelse med afhøring af unge krænkere i relevant omfang gøres brug af den opnåede viden og erfaring på området. (Justitsministeriet)

Unge krænkeres sager på ungesamråd

De såkaldte ungesamråd udbredtes som led i gennemførelsen af regeringens ungeudspil fra oktober 2009 til hele landet. Ungesamrådene skal bl.a. udarbejde indstillinger til brug for anklagemyndighedens sanktionspåstand og rettens sanktionsvalg i forbindelse med straffesager mod unge lovovertrædere, ligesom samrådene skal udarbejde indstillinger om det mest hensigtsmæssige anbringelsessted, hvis den unge idømmes en ubetinget frihedsstraf, eller om idømmelse af en ungdomssanktion. Den nærmere organisering af ungesamrådene besluttet lokalt efter drøftelse med de relevante parter, ligesom spørgsmålet om, hvem der beslutter, at en sag skal behandles på ungesamråd, drøftes og fastlægges lokalt. Regeringen vil opfordre til, at det sikres, at sager, hvor unge under 18 år har begået sædelighedsforbrydelser mod børn, i relevant omfang behandles på ungesamråd. (Socialministeriet)

Viden om unge krænkerere

Regeringen etablerede – som led i gennemførelsen af regeringens handlingsplan til bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn – i 2003 JanusCenteret. Centeret har til formål at forebygge seksuelle overgreb mod børn ved så tidligt som muligt at gribe ind med behandling i forhold til børn og unge, der har udsat andre børn for seksuelle overgreb eller seksuelt grænseoverskridende handlinger. JanusCenterets arbejde er derudover rettet mod forældre og mod professionelle, som er i kontakt med disse børn i forbindelse med deres arbejde, og centeret bidrager derfor til at oparbejde en viden på børneområdet, så man som fagperson ved, hvordan man kan handle, hvis man bliver bekendt med et barn eller en ung, som udviser seksuelt krænkende adfærd. (Socialministeriet)

5. Efterværn – en tryggere fremtid

For børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb, kan overgangen til voksenlivet være svær. Den psykiske belastning, som følger af seksuelt misbrug, kan ikke undgå at sætte varige spor, og der er stor risiko for, at de seksuelle overgreb vil følge barnet resten af livet – hvis ikke det får den rigtige behandling i tide. Der skal derfor være fokus på at sikre en tidlig behandlingsindsats over for barnet, mens der skal sættes ind med rådgivning og behandling i forhold til voksne, som lider under senfølger af seksuelle overgreb.

Samtidig er der behov for at inddrage familien til det krænkede barn i behandlingsforløbet, ligesom der er behov for behandling af krænkeren, som skal have hjælp til at kontrollere sine seksuelle fantasier om børn.

5.1. Efterværnet i forhold til det krænkede barn

Børn, som har været udsat for seksuelle overgreb, vil ofte være massivt skadede. De er typisk voldsomt udadreagerende med konfliktskabende eller selvskadende adfærd, de kan have svært ved at knytte sig til nogen, og de vil typisk også have problemer med indlæring.

Kommunerne er forpligtede til at iværksætte hjælp og støtte til børn og unge, der har brug for det, herunder børn og unge som har været udsat for seksuelle overgreb. Der kan f.eks. være tale om behandling af barnets eller den unges problemer, anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet eller anden hjælp med henblik på at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte.

Formålet med at yde støtte til de børn og unge, som har brug for det, er at skabe de bedst mulige opvækstvilkår for disse børn og unge, så de på trods af deres individuelle vanskeligheder kan opnå de samme muligheder for personlig udfoldelse som deres jævnaldrende. Støtten skal ydes tidligt og sammenhængende.

Kommunerne skal løbende følge op, når der iværksættes støtte til et barn eller en ung, som har været udsat for seksuelle overgreb. Efter servicelovens regler skal opfølgningen ske senest tre måneder efter, at hjælpen er iværksat, og det skal her vurderes om indsatsen er tilstrækkelig.

Behandling

En målrettet og dækkende behandlingsindsats af seksuelt krænkede børn forudsætter den rette ekspertise inden for såvel specialpædagogik som psykologi, pædiatri og børne- ungdomspsykiatri under inddragelse af den nyeste viden og forskning på området.

Det er derfor vigtigt, at kommunerne og regionerne er opmærksomme på, at målgruppen får den hjælp, som imødekommer det enkelte barns konkrete behov.

Børn, som udsættes for seksuelle overgreb i barndommen, og som ikke får den hjælp, de har brug for, risikerer at få alvorlige og varige følgevirkninger senere i livet. En tidlig behandlingsindsats vil derfor ofte kunne modvirke de mange negative personlige og samfundsmæssige konsekvenser, som kan være forbundet med manglende tilknytning til arbejdsmarkedet, alkoholmisbrug, psykiatriske indlæggelser eller lignende.

Særlige gruppeforløb

Socialministeriet har iværksat en forsøgsordning med særlige gruppeforløb for børn, der har været udsat for seksuelle overgreb. Formålet med forsøget, der bl.a. indebærer en effektmåling af behandlingen, er at få mere præcis viden om effekterne af børnene og de unges deltagelse i gruppeforløb. Gruppeforløbene antages at kunne ændre barnets oplevelse af stigmatisering, skyld og skam og standse udviklingen af et negativt selvbillede, ligesom gruppeforløbene skal medvirke til, at børnene finder adækvate mestringstrategier i forhold til de problemer, overgrebene har påført dem. Forsøget løber i perioden 2009-2012, mens evalueringen afsluttes i 2014. (Socialministeriet)

Én indgang for hjælp til børn

Der er mange højt kvalificerede aktører på børneområdet, som kan hjælpe børn, der har brug for det. Som barn kan det dog være svært at gennemskue, hvor man kan henvende sig for at få hjælp. Derfor har regeringen sammen med Dansk Folkeparti og Liberal Alliance besluttet at sikre alle børn én samlet indgang til at få hjælp. Det sker ved at opkvalificere Børns Vilkårs BørneTelefon og Børnechat, så de fremover kan oplyse børn om deres rettigheder og som mulighederne for at få hjælp og for at klage inden for alle områder, der vedrører børn. Samtidig bliver der indført en akutfunktion, så Børns Vilkårs rådgivere kan hjælpe børn med at komme i kontakt med kommunen i de tilfælde, hvor et barn eller en ung har brug for hjælp uden for kommunens åbningstid. Derudover udvides BørneTelefonens åbningstid, så den vil være åben fra 11-23 alle ugens dage. Der er afsat 5 mio. kr. årligt til initiativet i 2012 og frem. (Socialministeriet)

24-timers kontaktordning

Socialministeriet har i samarbejde med syv kommuner iværksat et forsøgsprojekt vedrørende en 24-timers kontaktordning for unge. Projektet indebærer, at unge kan få råd og vejledning inden for 24 timer efter, at de kontakter kommunen, så det sikres, at den unge får hjælp hurtigt, mens den unge er motiveret for at modtage hjælpen. Målgruppen for ordningen er unge, der har sociale problemer, eller unge, som udsættes for pludselige sociale begivenheder, der truer med at 'vælte' den unges hverdag, herunder børn og unge der udsættes for seksuelle overgreb. Forsøget løber i perioden 2009-2011 og vil efterfølgende blive evalueret. (Socialministeriet)

Styrket behandlingsindsats for unge mellem 15 og 18 år

Rigshospitalet (SMB) under Region Hovedstaden har siden 2001 tilbudt specialiseret undersøgelse, behandling og rådgivning i forhold til børn i alderen 0-15 år, som har været udsat for seksuelle overgreb. Regeringen har sammen med forligspartierne bag finanslovsaftalen for 2011 tilført Rigshospitalet 3,9 mio. kr. til udvidelse af målgruppen for behandlingen af børn og unge, som har været udsat for overgreb, der således nu omfatter børn og unge op til 18 år. (Socialministeriet)

Kommunernes indsats

Som et tilbud til kommunale sagsbehandlere og andre fagpersoner i kommunerne yder SISO telefonisk rådgivning, hvor man kan få vejledning i forhold til, hvordan man kan håndtere mistanker og sager om seksuelle overgreb mod børn samt sikre at, barnet får den rette hjælp. Desuden har regeringen i 2007 etableret VISO – de Nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation – som yder rådgivning og vejledning til kommunale sagsbehandlere og institutioner mv. i vanskelige enkeltsager, herunder sager om seksuelle overgreb mod børn. (Socialministeriet)

Bedre information om hjælpemuligheder til børn, der har været udsat for overgreb

Der findes adskillige tilbud om hjælp og rådgivning til børn og unge, der har været udsat for overgreb. Som barn eller ung kan det være svært at vide, hvad de forskellige tilbud indeholder, og hvor man kan henvende sig, hvis man har brug for hjælp. Derfor vil regeringen tage initiativ til, at der udgives en samlet oversigt over, hvilke muligheder der findes for at få hjælp, rådgivning og støtte, hvis man er barn og har været udsat for overgreb. (Socialministeriet)

Støtte til familien

Helhedsorienteret behandlingsindsats

Når det kommer frem, at et barn har været udsat for seksuelle overgreb, rystes og påvirkes hele familien. Forældrene står således i en situation, hvor de – ud over at skulle håndtere deres egen frustration og afmagt – skal yde den nødvendige støtte til det krænkede barn. En målrettet behandlingsindsats bør derfor i relevant omfang omfatte barnets nærmeste familie, så hele barnets livssituation inddrages. Kommunerne har i den forbindelse pligt til at yde rådgivning til forældrene om, hvordan de kan håndtere barnets situation, og om hvilke hjælpemuligheder der findes. (Socialministeriet)

Særligt om unge og voksne med senfølger

Unge og voksne, der har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen, og som ikke har fået den hjælp, de har brug for, risikerer at få alvorlige og varige følgevirkninger senere i livet. Der er derfor behov for en løbende og helhedsorienteret indsats fra kommunerne, som har en rådgivningsforpligtelse over for unge og voksne med senfølger. Der findes samtidig bl.a. regionale psykiatriske behandlingstilbud, herunder specialfunktioner i sygehusvæsenets regi for voksne med særlige psykiatriske og/eller sexologiske senfølger, ligesom rådgivning og behandling af unge og voksne med senfølger i vid udstrækning varetages af de såkaldte frivilligcentre, som er baseret på frivillig social indsats.

Kommunernes indsats

Kommunerne er efter serviceloven forpligtet til at yde rådgivning til voksne, der lider af senfølger af seksuelle overgreb i barndommen i en grad, som giver sociale problemer. Derudover kan kommunerne efter loven tilbyde behandling, herunder psykologhjælp, hvis den nødvendige hjælp og behandling ikke kan ydes efter anden lovgivning. Kommunernes rådgivningsforpligtelse er vigtig for, at den samlede indsats, som voksne med senfølger af seksuelle overgreb modtager, virker efter hensigten og rent faktisk sikrer den krænkede en bedre tilværelse. (Socialministeriet)

Specialfunktioner inden for sexologi

I sygehusvæsenets regi har Sundhedsstyrelsen i forbindelse med specialeplanlægningen bl.a. fastsat specialfunktioner inden for sexologi i specialet psykiatri, og herunder en højt specialiseret funktion for særligt komplicerede seksuelle forstyrrelser i forbindelse med vold, incest og lignende med henblik på en styrkelse af tilbud til de sværest belastede voksne med senfølger på dette felt. (Indenrigs- og Sundhedsministeriet)

Det frivillige arbejde

Frivillige vil typisk have mulighed for at etablere en anden relation til personer med senfølger end en kommunal sagsbehandler. Erfaringer tyder således f.eks. på, at frivillige medarbejdere i højere grad kan skabe en fortrolig kontakt til og dialog med brugerne. Det frivillige arbejde kan derudover medvirke til at motivere den enkelte til at søge støtte, rådgivning og behandling. Der er i den forbindelse behov for at sikre, at indsatsen bliver mere helhedsorienteret og går på tværs af sektorer for at sikre, at de tilbud, som person med senfølger tilbydes, er koordinerede og sammenhængende. Det følger af aftalen om satspuljen for 2011, at der ved satspuljeforhandlingerne for 2012 skal ske en drøftelse af behovet for en landsdækkende, permanent indsats på dette område. (Socialministeriet)

Virkninger af indsatser i de frivillige incestcentre

Regeringen og satspuljepartierne afsatte ved satspuljeaftalen for 2010 2,8 mio. kr. til udvikling af effektmålingsværktøjer i de frivillige incestcentre med en efterfølgende effektmåling af indsatsen i centrene som en integreret del af initiativet. Undersøgelsen forventes at ligge færdig i 2013. (Socialministeriet)

Forbedring af ofrets retsstilling

Underretning ved udgang og løsladelse mv

Personer, som har været udsat for alvorlige forbrydelser, kan sidde tilbage med en følelse af frygt for tilfældigt at møde gerningsmanden igen. Der er i dag mulighed for at underrette offeret om gerningsmandens løsladelse fra fængslet, hvis politiet ud fra præventive eller sikkerhedsmæssige overvejelser finder, at der er et særligt hensyn at tage til offeret i sagen. Men der sker som altovervejende hovedregel ikke underretning. Alene det at vide, at man vil få besked og ikke pludseligt intetanende møder gerningsmanden, kan være en tryghed og lette hverdagen for offeret. Regeringen vil derfor indføre en ordning, hvorefter offeret i videre omfang end i dag kan blive underrettet om, at gerningsmanden får udgang eller løslades mv. (Justitsministeriet)

5.2. Efterværnet i forhold til krænkeren

Der skal fortsat være fokus på at sikre et stærkt strafferetligt værn mod seksuelt misbrug af børn, og politiet og anklagemyndigheden skal fastholde grebet om den effektive og konsekvente strafforfølgning.

Det er imidlertid samtidig klart, at unge og voksne, som har begået seksuelle overgreb mod børn, skal have adgang til hjælp i form af behandling, så de lærer at kontrollere deres seksuelle fantasier og handlinger.

Dømte gerningsmænd

Der har siden 1997 eksisteret en behandlingsordning og en visitationsordning i forhold til dømte seksualforbrydere, der indsættes i institutioner under kriminalforsorgen.

Fælles for de to ordninger er, at psykiatrisk/sexologisk behandling indgår som omdrejningspunkt. Den psykiatriske/sexologiske behandling er en psykoterapeutisk intervention, som har det primære mål at nedsætte – og i bedste fald at fjerne – risikoen for tilbagefald til ligesindet kriminalitet.

Behandlingsordningen er et alternativ, der kan gives til ubetinget frihedsstraf. Alternativet betyder, at krænkeren frem for en fængselsstraf idømmes en betinget dom med vilkår om at deltage i psykiatrisk/sexologisk behandling i mindst to år.

Krænkerer, der ikke omfattes af behandlingsordningen, omfattes i stedet af visitationsordningen. Det betyder, at den dømte som hovedregel indleder sin afsoning på en særlig visitations- og observationsafdeling i Anstalten ved Herstedvester, hvor personalet søger at motivere de indsatte til at indgå i psykiatrisk/sexologisk behandling.

Motivationssamtaler

Seksuelle krænkere skal have den straf, de fortjener. Men de krænkende handlinger vil typisk være forårsaget af følelsesmæssige og personlighedsmæssige forstyrrelser, og traditionel straf kan derfor ikke stå alene. Domfældte seksualforbrydere skal således tilbydes den nødvendige medicinske og terapeutiske behandling under afsoning af deres fængselsstraf. En relativt stor andel af de sædelighedsdømte kommer ikke i behandling, fordi de mangler den fornødne motivation, og det er i den forbindelse vigtigt, at der afholdes motivationssamtaler med den indsatte. (Justitsministeriet)

Særlig afdeling for sædelighedsdømte

Kriminalforsorgen iværksatte i 2008 et projekt på den halvåbne afdeling i Statsfængslet Møgelkær, som indebærer, at afdelingen er omdannet til udelukkende at huse sædelighedsdømte. Der er tilknyttet en psykolog fra Sexologisk Klinik på Rigshospitalet, som forsøger at motivere de indsatte til at deltage i psykiatrisk/sexologisk behandling og forestår uddannelse og supervision af fængselspersonalet, så de bliver bedre til at håndtere de sædelighedsdømte. Erfaringerne med projektet er gode, og ordningen er derfor blevet gjort permanent. (Justitsministeriet)

Styrket udslusningsindsats

Det er generelt meget stigmatiserende at være dømt for seksuelle overgreb mod børn, og sædelighedsforbrydere kan derfor have særligt svært ved at vende tilbage til friheden efter endt afsoning. Der er brug for et tæt koordineret samarbejde mellem navnlig de sociale myndigheder og kriminalforsorgen. Regeringen har derfor med et lovforslag, der blev vedtaget i efteråret 2010, sikret, at der etableres et systemiseret samarbejde mellem kriminalforsorgen, de sociale myndigheder og politiet om en stærkere og mere helhedsorienteret udslusningsindsats (KSP-samarbejdet), herunder i forhold til sædelighedsdømte afsonere. (Justitsministeriet)

Unge krænkere

Undersøgelser fra andre lande peger som nævnt på, at op mod en tredjedel af kendte overgreb er begået af unge under 18 år, ligesom op mod halvdelen af voksne krænkere har rapporteret om afvigende seksuelle interesser fra tidlig ungdom.

Der er derfor behov for at sætte særlig fokus på behandlingen af unge, der har udvist seksuelt krænkende adfærd, og som ofte vil have brug for en dobbelt behandlingsindsats, idet unge krænkere ofte selv har været udsat for seksuelle overgreb.

Behandlingstilbud til unge krænkere

Regeringen etablerede – som led i gennemførelsen af regeringens handlingsplan til bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn – i 2003 JanusCenteret. Centeret har til formål at forebygge seksuelle overgreb mod børn ved så tidligt som muligt at gribe ind med behandling i forhold til børn og unge, der har udsat andre børn for seksuelle overgreb eller seksuelt grænseoverskridende handlinger. (Socialministeriet)

Udviklingshæmmede krænkere

Videnssamling- og deling

Personer med dårlig begavelse eller udviklingshæmning kan have vanskeligt ved at udleve deres seksualitet på en måde, som er acceptabel for samfundet. Med andre ord kan de blive seksuelle krænkere af ren og skær uvidenhed, signalforvirring og kognitive mangler. Kofoedsminde – landets eneste sikrede institution for domfældte udviklingshæmmede voksne – har gennem sit mangeårige virke oparbejdet en unik viden om og erfaring med arbejdet med netop denne målgruppe. Kofoedsminde er udpeget som VISO-leverandør og yder derigennem rådgivning til kommuner og åbne tilbud, der modtager denne målgruppe. (Socialministeriet)

6. Internationalt samarbejde

Regeringen lægger stor vægt på at sikre et velfungerende internationalt samarbejde på de mange områder, hvor det er relevant, og regeringen indgår løbende i drøftelser med internationale samarbejdspartnere med henblik på at sikre, at rammerne for samarbejdet er tidssvarende.

Det gælder også i forhold til seksuel udnyttelse af børn, herunder ikke mindst de former for seksuel udnyttelse af børn der i sin natur er grænseoverskridende.

Indsatsen mod f.eks. børneporno på internettet og sexturisme kræver fælles løsninger og samarbejde på tværs af grænserne, og den danske regering vil derfor fortsat prioritere det internationale samarbejde om forebyggelse og retshåndhævelse på området meget højt. Det er i den forbindelse vigtigt, at det internationale samarbejde på tværs af grænserne løbende tilpasses de aktuelle grænseoverskridende udfordringer, så disse fortsat imødegås med tidssvarende og effektive redskaber. Det internationale samarbejde bør samtidig omfatte både lovgivningsmæssige initiativer og mere operative tiltag.

EU: Safer Internet Plus

EU har etableret et flerårigt fællesskabsprogram til beskyttelse af børn, der bruger internet og andre kommunikationsteknologier (Safer Internet Plus), som skal gøre onlineverdenen mere sikker for børn ved at bekæmpe ulovligt indhold og skadevoldende adfærd på nettet. Der lægges med det aktuelle arbejdsprogram (2009-2013) bl.a. vægt på bekæmpelse af ulovligt indhold via nationale hotlines og udvikling af sikrere rammer og selvregulering via etablering af et Safer Internet Forum, som er et netværk til udveksling af erfaringer. Der sættes endvidere fokus på bekæmpelse af ulovligt og skadeligt indhold via filtreringsløsninger og på oplysning, uddannelse og teknisk bistand via etablering af oplysningsorganisationer på nationalt niveau, som skal skabe dialog og informere bl.a. skoler. Der lægges endelig vægt på indsatsen mod grooming og mobning. (Videnskabsministeriet)

Nyt EU-direktiv om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn mv.

EU-Kommissionen fremsatte i marts 2010 et forslag til direktiv om bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn, seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi. Formålet med direktivforslaget er at sikre, at der sker en yderligere tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning på området. Direktivet vil – som følge af det danske retsforbehold – ikke være bindende for eller finde anvendelse i Danmark. Hvis direktivet var bindende for og fandt anvendelse her i landet, ville det formentlig nødvendiggøre en kriminalisering af bestemte handlinger, der i dag er straffri, ligesom strafferammen for flere af sædelighedsforbrydelserne ville skulle forhøjes. Når der er opnået enighed om direktivforslaget i Europa-Parlamentet og Rådet, vil regeringen nøje vurdere, om der er behov for helt eller delvist at ændre de danske regler, så de svarer til direktivets. (Justitsministeriet)

Børnesexturisme

Børnesexturisme er betegnelsen for kommerciel seksuel udnyttelse af børn begået af personer, der rejser fra ét sted til et andet, oftest fra et rigere land til et mindre udviklet land, hvor de har seksuelt samkvem med børn under 18 år. Det er – efter vedtagelsen i 2006 af et lovforslag fremsat af regeringen – muligt at strafforfølge danske statsborgere og personer bosat i Danmark for seksuel udnyttelse af børn i udlandet, også selvom handlingen ikke er strafbar i det pågældende land. Politiet iværksatte i samarbejde med bl.a. Red Barnet og Danmarks Rejsebureau Forening i 2008 en kampagne mod børnesexturisme, hvori rejsende blev opfordret til at være opmærksomme på og anmelde formodede tilfælde af børnesexturisme. Politiet efterforsker de oplysninger, som modtages om danskeres overgreb mod børn i udlandet, og indsatsen bliver fortsat prioriteret højt. Regeringen forventer at iværksætte en ny kampagne med henblik på at fastholde indsatsen på området. (Justitsministeriet)

Samarbejdsaftaler mv.

Rigspolitiet underskrev i 2008 en samarbejdsaftale med den amerikanske organisation NCMEC (National Centre for Missing and Exploited Children) med henblik på at udvide samarbejdet vedrørende udveksling af data og styrkelse af børnepornofilteret. De nordiske lande etablerede samme år – på dansk foranledning – Nordisk Forum for IT-efterforskningsmæssigt Samarbejde, der består af lederne af de nationale it-efterforskningsenheder i de nordiske lande. Der er i den forbindelse nedsat fem arbejdsgrupper, herunder om etablering af virtuelle politistationer, om en fælles nordisk distributionsserver til teknisk information om billeder af overgreb og om udbredelse af netfilterordninger. (Justitsministeriet)

Handling bag ord
Samlet strategi til forebyggelse og bekæmpelse
af seksuelt misbrug af børn
Maj 2011

Publikationen kan bestilles
eller afhentes hos:
Rosendahls – Schultz Distribution
Herstedvang 10
2620 Albertslund
Telefon 43 22 73 00
E-mail Distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk
www.rosendahls-schultzgrafisk.dk

Henvendelse om udgivelsen
kan i øvrigt ske til:
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København
Telefon 72 26 84 00
E-mail jm@jm.dk
www.justitsministeriet.dk

ISBN trykt publikation
978-87-92760-02-9

ISBN elektronisk publikation
978-87-92760-03-6

Design BGRAPHIC
Tryk Rosendahls – Schultz Grafisk
Oplag 300 stk.

Publikationen kan hentes på
www.justitsministeriet.dk

